

Moja vsak četrtlet in velja za poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izvan Jugo-Slavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnstvo "Slov. Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnstvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

52. številka.

Maribor, dne 29. decembra 1927.

61. letnik.

Ko gre leto v zaton.

Z letom, ko ore v zaton, ne zatonejo dogodki, ki so se v njem dogodili. Ne trajajo sicer po dejanski resnici, ki so jo imeli takrat, ko so se vršili. Trajajo pa naprej v posledicah, ki so jih rodili, bodisi dobrih bodisi slabih. Štega vidika obrnimo svoje oči nazaj v leto, ki te dni tone v večnost!

Pogled v našo državo.

V naši državi so se tekom tega leta vršile razne spremembe, ki niso samo ostale na površju dogodkov, marveč so globlje učinkovale. Lansko leto ob tem času je bila kriza se je nekako zakrpalala in Radič je ostal na vladi do konca januarja letošnjega leta, dokler niso bile izvršene volitve v oblastne skupščine. Dne 1. februarja 1927 je vstopila SLS v Uzunovičovo vlado. Čeprav je bil državni proračun za leto 1927/28 v finančnem odboru od radikalno-radičevske večine pretresen in sprejet, vendar se je naša stranka po vstopu v vlado potrudila ter je tudi dosegla, da se je ta proračun na polju davkov, kakor tudi na polju izdatkov prilagodil zahtevam in potrebam Slovenije. Dosegli smo znatno znižanje davkov, taks in raznih davščin. Na drugi strani pa se nam je posrečilo doseči, da so se državni izdatki v večji meri nego dosedaj uporabili za potrebe Slovenije in njenega gospodarstva.

Za kar se mora naši stranki zahvaliti ne samo Slovenija, marveč cela država, je to, da smo pokrajinsko ljudsko samoupravo vpeljali v življenje ter njeno bodočnost postavili na realna (stvarna) tla. Za obe oblastni skupščini v Sloveniji je naša stranka vrh tega dosegla vsaj delno pravico zakonodajstva: prednost, ki jo uživa Slovenija pred vsemi drugimi pokrajinami v državi. Tako plodonosno za slovenski narod in celo državo je bilo delovanje naše stranke v Uzunovičevi vladi v mesecih februarju in marcu letošnjega leta. Teh velikih zaslug SLS nasprotne stranke kljub vsemu laganju in natočevanju ne morejo spraviti v sveta niti zatamniti njih svetlega sijaja. Nepremakljivo stoji dejstvo, da je naša stranka samoupravni ideji v naši državi pripomogla do zmage ter da je stranka slovenskega ljudstva voditeljica na tistem potu, ki vodi do notranje preosnove države od otrplega birokratičnega (uradniško-vladnega) centralizma do životvorne ljudske samouprave.

O Veliki noči je Uzunovičeva vlada dala ostavko. Sledila je Vukičević-Marinkovičeva vlada, ki je razpustila narodno skupščino ter razpisala volitve. Po volitvah, ki so bile 11. septembra ter so v Sloveniji naši stranki prinesle sijajno zmago — od 26 poslaniških mandatov 20 —, je SLS stopila v Vukičevičovo vlado. Prva in glavna naloga te vlade je donešenje državnega proračuna in zenačenje davkov v celi državi. Na izvršitvi te velike naloge vlada v zvezi z večinskimi strankami v narodni skupščini do-

sledno in vztrajno dela. To delo bo v bližnjem času končano z upehom kljub vsem oviram, ki jih stavlja na pot Radič-Pribičevićeva "kmetška demokracija". Radič in Pribičević sta podobna Adamu in Evi v oni znani stari ljudski povesi, ki pripoveduje, da sta se Adam in Eva večkrat vrnili pred zaprta vrata raja, z vsem naporom stresala vrata, da bi se jima zopet odprla, toda angel z ognjenim mečem ju je vedno iznova odgnal. Tako tudi Radič in Pribičević neprestano in neumorno trkata na vrata, ki peljejo v vlado ter jih stresata, da bi se jima odprla. Pojavi se pa vselej ne kak angel z ognjenim mečem, marveč predsednik vlade Vukičević z lovsko puško, in vladina vrata ostanejo zaprta za Radiča in Pribičevića.

Pogled po svetu.

Leto 1927 je označeno ter se odlikuje po velikih naporih, ki so jih delale evropske in izvenevropske države pod vodstvom Anglije in Francije za ohranitev miru v Evropi in na svetu. Nemčija je pri dosegu tega cilja odlično sodelovala. Italija pa je stala ob strani in gledala, kdaj in od koga se bo mir skalil. Italija pod vodstvom nasilno-nacionalističnega fašizma ni prijateljica in še manj pospeševaljica miru. Mussolini ne igra na miroljubno piščalko, iz njegovih ust kaj rade vrejo besede, ki kličejo narod na borbo za italijanske pravice, ki so zakopane na vseh krajih in koncih sveta menda do tistih mej, do katerih je segala ogromna starorimska država, in še dalje. Orodje fašistovske politike je sila, in to ne samo v notranjosti italijanske države, marveč tudi v odnošjih do drugih držav.

Da je fašistovska politika ne samo neprijetna, marveč naravnost nevarna za sosednje države, je razumljivo. To je najprej in najbolj doznala naša država, ki se je čutila ogroženo od Italije preko Albanije. Prijateljska pogodba naše države s Francijo, podpisana v novembru 1927, je čustva negotovosti, ki je začelo prevladovati v naši državi, napravila konec ter je hkrati presekala ono mrežo osamljenosti, v katero je hotel fašizem vprijeti našo državo. Kako je francosko-jugoslovanska prijateljska pogodba vplivala na Italijo, se vidi iz tega, da je Mussolini prenehal rožljati z mečem ter počel Franciji pošiljati pozdrave in ponudbe prijateljstva.

Ozko spojeno z vprašanjem miru je vprašanje razoroženja ali vsaj zmanjšanja oboroženosti poedinih držav. Društvo narodov, kateremu se je meseca decembra 1927 posrečilo poravnati stari preteči vojni spor med Litvo in Poljsko, je zopet storilo več energičnih poskusov, da bi vprašanje razoroženja dovedlo do zrelosti. To se doslej še ni posrečilo. Pripravljalna komisija za svetovno konferenco za razorožitev še ni dovršila svojega dela. Upati pa je, da bo leto 1928 prineslo svetovno konferenco, ki bo velevažno vprašanje rešila tako, da bo z ramen poedinih držav odvalila vsaj velik del omih bremen, ki jih na narode nalaga oboroženost. Potem se bodo narodi oddahnil ter v resnici uživali blagodatni miru.

Mariborska oblastna skupščina.

Dne 19. t. m. je zborovala oblastna skupščina v Mariboru. Njeno glavno delo pri tem zasedanju je bil proračun za leto 1928. Poleg tega je oblastna skupščina sprejela razne predloge in izrekla zahteve, ki naj služijo za gospodarski napredek naše oblasti. Ne toliko iz teh predlogov, kot še posebno iz proračuna samega se more spoznati, kako staljšče zastopa SLS v oblastni skupščini, kjer ima večino. Četudi je naša stranka pravična do vseh stanov in tudi do dežele kot do mest, vendar so naši politični nasprotniki zahtevali v ta proračun, češ, da preveč daje kmetu in delavcu na obrtniku, premalo pa drugim slojem. Ta očitke je bil neutemeljen, vendar kaže, kako prav je, da so slovenski kmeje, delavci in obrtniki kot en mož za SLS.

Izdatki oblastnega proračuna.

Prvi del proračuna obsega izdatke, stroške, ki jih ima oblastna skupščina za delo, ki ga vrši. Ti stroški znašajo:

Za oblastno skupščino	574.500 Din
Za oblastni odbor	345.000 "
Za oblastni osrednji urad	1.515.880 "
Za skupno oblastno upravo torej	2.435.380 Din
Za naša zdravilišča: Rogaška Slatina 12.299.894,50, Dobrna 1.172.500 Din, za poslopje oblastnega odbora 50.000 Din in amortizacija investijskega posojila 1.600.000 Din. Za oblastno imovino torej skupaj 15.122.394,50 Din.	

Gradbena dela.

Za osebne izdatke	563.800 Din
Za cestarje	870.361 "
Za cesto Lesično — Prevorje — Sv. Urban	300.000 "
Za cesto Gornja Radgona — Sv. Benedikt	200.000 "
Za cesto Sv. Jurij — Marija Dobje	400.000 "
Za cesto Sv. Ožbalt — Kaplja	100.000 "
Za cesto Radmožanci — Turnišče	200.000 "
Za cesto Polzela — Sv. Andraž — Velenje	100.000 "
Za dravinjsko cesto v ptujskem okraju	100.000 "
Za cesto Svetinje — Središče	100.000 "
Za cesto Sv. Jernej — Preloge	50.000 "
Za most v Perovcah	6.000 "
Za cesto Zibika — Pristava — Belo	200.000 "
Za medjimurske ceste	100.000 "
Podpora okr. zastopom in občinam za ceste	400.000 "
Za izobrazbo cestarjev	100.000 "
Za nabavo parnega valarja in drobilcev kamena	1.000.000 "

Ta poslednji milijon se bo najel kot posojilo in se bo v tem proračunu odplačalo le 160.000 Din. Vse svote, ki so bile v lanskem proračunu določene, pa se še niso mogle vporabiti, ostanejo za one ceste kot je bilo lani določeno.

Regulacije potokov.

Država hoče sama regulirati sledeče velike reke v Sloveniji: Savo, Dravo in Muro. V ta namen bo najela visoko posojilo in delo prihodnje leto začela. Oblastna skupščina bo regulirala le manjše potoke. Kljub temu je letos ob Muri podvzela nekatera najnujnejša popravila,

— Kako dobra si! — jo je božala Brinkleyjeva hči. — Kako plemenito je tvoje srce . . . Toda kako bi ga ljubila, ko je moj ženin Overton, ki po duhu ne zaostaja za tvojim ljubim. Lahko bi volila Mutsuhito Dsaina, toda moje srce že ni bilo prosto . . .

— Umrjem, — je tožil mali, rumeni nip, — čutim, da umrjem . . . Ljubezen me slabi in me japonska dekleta smo tako ko umirajoča krizantema . . . Povej, kaj naj delam?

Cvetlice so vzdihovale v mraku.

— Greš domov na Japonsko in v svojem gospodarju vzbudiš nasproti meni sovraštvo . . . Potem tebe vzljubi in srečna boš.

— Ne, — je tiho odkimala z glavo, — Jaz več ne morem biti srečna, ker on tebe nikdar ne pozabi . . . Njegova ljubezen je velika, silna in ukrotljiva ko tajfun . . .

— Tajfun tudi mine in za njim zasije solnce, — jo je tolažila Alice.

— Duša mi trepeče.

— Tudi ona ozdravi, Zvonček, — se ji je smejala bodreče. — Da bi se že le izpraznil ta kozarec (bridkosti), ta strašni spomin . . . San-Francisko je napol uničen!

— In Nagasaki . . . Smrt je bila strašna . . . Kaj bo iz tega?

— Morda se oba naroda pomirita, kakor sva se midve pomirile, Zvonček, — jo je objela Alice. — Zmaga človeška dobrotljivost in razumevanje . . . Ne boj se!

Dekle je pobralo s tal plavo-rdeči dežnik in se je zamislilo.

— Belo dekle, vzlubila sem te in poslušaj. Jaz poznam iznajdbo svojega dragega in povej očetu, naj prepreči vojno, ker drugače bo vaš kontinent uničen v petih minutah . . . Sedaj pa se poslovim, bodi srečna, ti lepa bela deklica!

— Ne odidi, — jo je zgrabila Alice za roko. — Ostanj pri nas, dokler se ne spočiješ . . .

— Ne morem ostati. Čez eno uro gre ladja, zadnja, ker polnoči zapro pristanišča Zedinjenih držav proti japonskim ladjam, dokler ne pade odločitev za mir ali vojno . . . Z Bogom.

V popolnem razumevanju in ljubezni sta se poljubili.

Stefan Lazar:

TITANA.

Roman.

Iz madžarščine prevedel Fr. Kolenc.

(Konec.)

Alici se je dozdevalo, da sanja, — da je črno-rumeni nip kak sanjski demon, ki jo drži obsedeno. Ko da ji električni tok bije živčevje v nevidne okove. Skoraj otrplo se je zvijala v rokah dekleta.

— Ko bi vedela, kako neskončno te ljubi Mutsuhito Dsain, bi objokala svojo brezsrčnost, da si ga tako uničila! — je uprla zareče oči v smrtno blede Alicin obraz. — Toda vi tudi jokati ne znate, ker nimate duše, v vašem umu ni razumenja, v srcih ne ljubezni in dobrotljivosti . . . Mutsuhito Dsainova ljubezen je prešla v blaznost. — Račun zahtevam za njega! Vzajem ti življenje, ker ni vredno, da bi Eivelo, kdor ne zna ljubiti in se usmiliti . . . Moli, belo deklet!

— Ne uniči me! — je prepadla Alice. — Boli . . .

Preplašeno se je zganila, da bi oprostila roko, toda rumeno dekle jo je s takim džin-džicu prijemom stiskala, da se niti gibati ni mogla. Črno oko je prodiralo do duše ko kak neugasljiv žarek — bilo je sovraštvo. Izvlekla je malo japonsko bodalo in topo dvignila bleščečo ostrino.

— Ali vidiš to bodalo? Bilo je last prednikov, ki so bili slavni ljudje, to samurai in hrabrost sem podedovala od njih. Konica je zastrupljena, dovolj je ena praska in z življenjem plačaš svojo brezsrčnost. Ne gani se in ne kriči, je tako zastoj, ker mi ne moreš ubežati. — Povej mi, zakaj si mi vzela srce ljubega, ko si vedela, da sem jaz njegova ljubica.

— Nisem vedela tega, — je sople Alice. — In tudi nisem ljubila Mutsuhito Dsaina. — Sploh na misel mi ni prišlo, da bi ti ga odvzela. — Jaz drugega ljubim!

Dekle se je začudilo.

— Druga ljubíš? — so se zasvetile oči. — Vem, da imaš zaročenca, toda mojega ljubega ljubíš. Ve, bela de-

kleta, ste preračunljive, mnogo bolj preračunljive ko me rumene cvetke. In lepa si. Stokrat lepša ko jaz. Kako bi se Mutsuhito Dsain, moj gospod in gospodar ne zaljubil v tebe. Samo srca nimaš. In ubožec ravno na to ni računal. Toda jaz sem tu!

— Pusti me! — je prosila Alice. — Tresem se pred teboj. — Taka si, ko kak črno-rumen metalj. — Pičiš me in umrjem — in tu ostane, ki ga ljubim . . .

— Koga ljubíš? — ji je nepremično zrla v obraz.

— Overtona . . . — je jecljalo belo deklet magnetizirano od njenih oči.

— Prišeži!

— Prišegam . . .

— Prišeži, da Mutsuhito Dsaina, mojega ljubega, nikdar nisi ljubila . . . Prišeži na svojega Boga, Jezusa Kristusa, o katerem sem slišala mnogo ljubega in plemenitega . . . Prišeži!

— Prišegam . . . Z Mutsuhito Dsainom sem v življenju le dvakrat govorila . . . Drugič, ko me je prosil za ženo . . . In sem ga odbila . . . Pusti me, ti nesrečna duša, v strašni zmoti si . . .

Dekletova roka je omahnila na Alicine prsi in se je oprijela njenega predpasnika ko kak rumen koren s petimi vejami . . .

— Til! — je dvignila na njo bodalo, a ga je hitro vrgla proč in zajokala. — Gorje mi . . .

Zgrudila se je in je malo ročico pritisnila na usta in je tiho javkala.

— Šest dni in šest noči, da bi te umorila . . . in sedaj nimam moči . . . Mislim le na svojo nesrečo! Alice . . . tako ti je ime . . . o Alice!

In obe dekliški duši sta se odprli druga drugi.

— Ne jokaj . . . — je dvignila Alice trpečo tovarišico.

— Ne jokaj, Zvonček . . .

— Nesrečna sem . . . — je javkalo malo deklet.

— Potolaži se!

— Ne . . . ne morem . . . Tudi upanja nimam . . . Mutsuhito Dsain . . . dobri . . . božanstveni . . . me ne ljubi. —

Ko bi poznala njegovega duha! Ko bi videla njegovo dušo! Toda ko bi bil vsaj srečen . . . vsaj on da bi bil srečen . . . Ljubi ga, Alice, ljubi ubožca . . .

Proseče je sklenila roke.